

Šiuolaikinėje darbo rinkoje nebeužtenka turėti daug žinių - ateities specialistai turi gebėti veikti neapibrėžtose situacijose, mąstyti inovatyviai ir dirbti tarpdisciplininėse komandose.

Norint sėkmingai pasiruošti darbo rinkai, svarbu, jog studentai dar universitete turėtų galimybę spręsti realaus pasaulio ir verslo iššūkius. Čia itin svarbus vaidmuo tenka inovatyviems mokymo(si) metodams, tokiems kaip iššūkiais grindžiamas mokymas(is) (angl. *Challenge-based learning* arba *CBL*). Jis ne tik didina studentų konkurencingumą ateities darbo rinkoje, bet ir kuria vertę bendradarbiaujančioms organizacijoms bei visuomenei.

Iššūkiai - ne alternatyva, o būtinybė

Iššūkiais grindžiamo mokymo(si) metodas – tai galimybė studentams praktiškai spręsti realaus pasaulio iššūkius ir dar studijų metu susipažinti su šiandien darbo rinkoje taikomais kūrybiško ir į inovacijas orientuoto darbo principais. Šis metodas grindžiamas bendradarbiavimu ir praktine veikla, kurioje studentai, dėstytojai, bendruomenės nariai ir kitos suinteresuotosios šalys skatinami kurti reikšmingas idėjas, užduoti klausimus, ieškoti, atrasti ir spręsti iššūkius, įgyjant ir panaudojant išsamias dalykines žinias, plėtojant XXI a. įgūdžius ir atveriant sprendimus pasauliui.

„CBL metodas skatina studentų savarankiškumą, atsakomybę už mokymosi procesą ir rezultatus – jie ne tik sprendžia iškeltus iššūkius, bet ir patys aktyviai kelia klausimus, planuoja tyrimus ir priima sprendimus. Metodas suteikia daugiau lankstumo – iššūkiai dažnai kyla iš realių, neapibrėžtų situacijų, o sprendimo keliai nėra iš anksto žinomi nei studentams, nei dėstytojui“, – teigia Kauno technologijos universiteto (KTU) l. e. p. Studijų departamento direktorė Sandra Kavalevskytė.

Taikant šį metodą, priduria KTU Mokymosi visą gyvenimą centro vadovė doc. dr. Jurgita Stravinskienė, pasikeičia ir dėstytojo bei studento vaidmuo. Dėstytojai nebėra vien tik žinių saugotojai ir davėjai, o studentai – jų gavėjai. Taikant CBL metodą, dėstytojai tampa fasilitatoriais, provokuojančiais aktualias diskusijas ir skatinančiais kritinį vertinimą bei kūrybiškus sprendimus, o tarpdisciplininės studentų komandos perima iniciatyvą ir sukuria iššūkio sprendinius.

„Studentai nebėra pasyvūs atsakymų laukiantieji – jie patys jų ieško, analizuoja realius iššūkius, kuria sprendimus ir reflektuoja jų vertę“, – teigia doc. dr. J. Stravinskienė.

Toks mokymo(si) formatas yra itin aktualus šiandien, juk darbo rinkoje akcentuojama būtinybė mokytis visą gyvenimą, prisitaikyti prie kintančios aplinkos, o susidūrus su nematytais iššūkiais – į juos žvelgti kūrybiškai.

„CBL ugdo kritinį mąstymą, kūrybingumą, bendradarbiavimą ir problemų sprendimo įgūdžius – kompetencijas, kurias darbdaviai labai vertina. Be to, CBL leidžia studentams dar studijų metu įgyti realios patirties dirbant su praktiniais iššūkiais, bendradarbiaujant su verslu ar viešuoju sektoriumi. Tai ne tik stiprina jų profesinius įgūdžius, bet ir suteikia

konkurencinį pranašumą darbo rinkoje – neretai dar prieš baigiant studijas“, – pabrėžia doc. dr. J. Stravinskienė.

Plačios galimybės tobulėti

Iššūkais grindžiamo mokymo(si) metodas yra plačiai taikomas KTU studijų procese ir yra integruotas net į tris ketvirtadalius studijų programų. Pasak S. Kavalevskytės, KTU parengta lankstaus, iššūkais grindžiamo mokymosi kelio koncepcija, kuri siūloma dalyje studijų programų ir leidžia studentams spręsti skirtingo sudėtingumo iššūkius bei, pasirinkus mikromodus, įgauti tam reikalingų kompetencijų. Be to, visi studentai turi galimybę pasirinkti studijų modulį „Iššūkais grįstų inovacijų kūrimas“, o magistrantūros studentai gali studijuoti papildomą MA+ kompetenciją „Iššūkais grįstos inovacijos“.

Taip pat, KTU prisijungus prie Europos inovatyvių universitetų konsorciumo (ECIU), studentams atsiveria galimybė rinktis ne tik Lietuvos, bet ir Europos įmonių bei organizacijų pateiktus iššūkius bei 13 Europos universitetų siūlomus mikromodus, skirtus įvairių kompetencijų – nuo kritinio mąstymo iki tvarios energetikos – ugdymui.

„Tarp ECIU tinklo studentų projektų – ne viena sėkmės istorija, rodanti, kad studentų kuriami iššūkių sprendiniai suteikia ne tik pridėtinę vertę organizacijoms, teikiančioms iššūkius, bet ir sulaukia tarptautinio pripažinimo. Didžiuojamės jungtinės KTU ir kitų Europos universitetų studentų komandos darbu [reprodukcinių sveikatos srityje](#), kurio metu sukurta lytiškai plintančių ligų testavimo kampanija buvo įvertinta ECIU „Team Impact“ apdovanojimu, skiriamu už išskirtinį indėlį ir daromą teigiamą įtaką visuomenei. Tokie darbai parodo studentams atsiveriančias galimybes ir įkvepia“, – teigia KTU EDU_Lab Mokymo ir mokymosi kompetencijų centro vadovė doc. dr. Asta Daunorienė.

Studentų kuriamos inovacijos tiek ECIU tinklo, tiek iššūkais grindžiamo mokymo(si) modulių rėmuose neretai virsta prototipais, pristatomais kasmet KTU organizuojamoje inovacijų parodoje „Technorama“, o išskirtiniai projektai, pasinaudojus KTU Startup Space inkubavimo programa, gali išaugti iki startuolių.

Šiuolaikiškos erdvės

Šiandien aukštajame moksle taikant inovatyvius mokymo(si) metodus, tam pritaikyta infrastruktūra tampa vienu svarbiausių transformacinių elementų, teigia KTU EDU_Lab Mokymo ir mokymosi kompetencijų centro vadovė doc. dr. Asta Daunorienė. Šios erdvės, pasak jos, skiriasi nuo tradicinių auditorijų, nes gali būti transformuojamos taip, jog dėstytojo pasirinktas mokymo(si) metodas būtų efektyviai pritaikytas įvairioms užduotims įgyvendinti, o studentai galėtų mokytis tiek tradiciniu, tiek mišriuoju (dalyvaujant gyvai ir nuotoliu) būdu.

„Inovatyvios mokymosi erdvės sudaro galimybes eksperimentuoti, padeda ugdyti kūrybingumą, užtikrinti komandinio darbo efektyvumą. Skirtingai nuo tradicinių auditorijų, jos yra lankstesnės – turi mobiliąsias darbo vietas, interaktyvias lentas, yra aprūpintos modernia technologine įranga. Šios erdvės leidžia praktiškai įgyvendinti CBL filosofiją, nes

studentai gali dirbti su realiais iššūkiais tarptautinėse ir tarpdisciplininėse komandose bei betarpiškai bendradarbiauti su dėstytojais ir socialiniais partneriais“, – teigia ji. KTU, reaguodamas į šiuolaikinio aukštojo mokslo tendencijas, plečia šių erdvių infrastruktūrą – fakultetuose įrengtos grupiniams projektams pritaikytos auditorijos, KTU laboratorijų centro „M-Lab“ daugiafunkcės erdvės, taip pat neseniai duris atvėrusios iššūkiais grįsto mokymosi erdvės, siūlomomis techninėmis, garso ir vaizdo perdavimo galimybėmis prilygstančios geriausių pasaulio universitetų standartams.

Realī nauda verslui

„Studentai iš įvairių disciplinų jau turėjo galimybę dalyvauti iššūkių sprendime šiose erdvėse – nuo technologinių inovacijų iki socialinių iššūkių analizės. Inžinerijos studentai sprendė tvarios energetikos iššūkius, o verslo ir vadybos studentai kūrė inovatyvių startuolių strategijų prototipus“, – pasakoja EDU_Lab vadovė.

Įgyvendinant iššūkiais grindžiamo mokymo(si) metodą, itin reikšmingas vaidmuo tenka universiteto partneriams – verslo įmonėms ar organizacijoms, įsitraukiančioms į naujos studentų kartos ugdymą. Klimato kaitos ir Europos žaliojo kurso keliamų tikslų kontekste daugelio įmonių kasdienybėje šiandien tampa siekis mažinti jų veiklos įtaką aplinkai, tad su tvarumu susiję iššūkiai yra kaip niekad aktualūs ir studentams – būsimiesiems darbo rinkos specialistams.

Telekomunikacijų ir ICT bendrovė „Telī“, bendrame KTU ir ECIU projekte studentams teikusi iššūkį „Telecommunications Services With Net-Zero Emissions“, teigia, jog verslo įmonėms toks bendradarbiavimas yra puiki galimybė ne tik pasisemti naujų idėjų, tačiau ir susipažinti su potencialiais talentais.

„Teikdami iššūkį, viena vertus, norėjome iš studentų sulaukti inovatyvių idėjų, kurios galėtų padėti mums mažinti netiesiogines emisijas. Kita vertus, mums yra svarbu prisidėti prie jaunosios kartos ugdymo, suteikiant jiems galimybę prisiliesti prie realių verslo iššūkių. Dalyvaudami šiame projekte, taip pat siekėme stiprinti bendradarbiavimą su akademine bendruomene bei skatinti technologinių sprendimų, prisidedančių prie tvarumo, kūrimą“, – teigia „Telī“ Lietuvoje tvarumo vadovė Aurelija Žėkienė.

Anot jos, šis projektas buvo vienas iš daugelio sėkmės pavyzdžių, įrodžiusių, jog studentai savo kūrybiškumu ir dalykinėmis žiniomis gali atnešti verslui realios naudos ir prisidėti prie reikšmingų pokyčių. „Telī“ atstovė priduria, jog ne viena studentų pasiūlyta idėja jau yra svarstoma įmonės viduje kaip potencialus strateginis sprendimas, padėsiantis siekti ambicingų tvarumo tikslų.

„Tokie projektai yra puiki galimybė studentams išbandyti save, o verslui – susipažinti su potencialiais talentais. Mes vertiname studentų iniciatyvą, jų gebėjimą analizuoti ir siūlyti sprendimus, todėl dalyvavimas CBL projekte yra ne tik investicija į jaunąją kartą, bet ir į „Telī“ ateitį, kuri grindžiama inovacijomis ir tvarumu“, – teigia ji.

